

Donderdag 04 september 2008

Bougainville – NVAG

Themamiddag

Plaats: Vergaderzaal ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

OGGZ voor Jeugd

Inleiding:

Bougainville, a masters of public health network, en de Nederlandse Vereniging Artsen Beleid Management Onderzoek (NVAG) organiseerden op donderdag 4 september een bijeenkomst rond het thema Openbare Geestelijke Gezondheid (OGGZ) voor Jeugd.

De organisatie lag bij mw. Jo Wiersum, bestuur NVAG, Herbert Schilthuis, voorzitter, bestuur Bougainville en Theo Sluijs, verslag, bestuur Bougainville.

De ministeries van Jeugd en Gezin en Volksgezondheid Welzijn en Sport waren zo gastvrij om ons een zaal voor deze gelegenheid aan te bieden. Het toeval wilde dat in de aangrenzende zaal minister Rouvoet van het programmaministerie Jeugd en Gezin de “Meldcode verplicht bij vermoedens kindermishandeling en huiselijk geweld” in ontvangst nam. Een onderdeel van zorg die ook bij OGGZ voor jeugd noodzakelijk kan zijn.

Opzet

Bougainville en de NVAG hebben gezamenlijk een bijeenkomst rond bovenstaand thema georganiseerd. Mw. Natalie Jonkers, programmaministerie Directie Jeugd en Gezin licht het beleid met betrekking tot jeugd toe. Vervolgens gaan deelnemers uiteen om in workshops ideeën uit te wisselen rondom de uitvoering van de vangnetfuncties van OGGZ. In de afrondende sessie wordt door Aart Schoenmaker, stadsmarinier Rotterdam, hierop gereageerd met voorbeelden van vangnetwerk uit de praktijk en is er gelegenheid tot plenaire bespreking.

De keten van jeugdzorg:

Na verwelkoming door de voorzitter en de uitleg over doel en opzet van de middag volgde een overzicht van het programma: twee inleidingen, een workshop en een plenaire afsluiting. Vervolgens gaf Schilthuis het woord aan Natalie Jonkers, programmaministerie Jeugd en Gezin. Haar inleiding bood een overzicht van “De keten van Jeugdzorg”.

Minister Rouvoet heeft de ambitie om het gezin weer zodanig op de kaart te zetten dat er van “één” gezin en “één” plan sprake is. Een kind moet gezond en veilig kunnen opgroeien, zijn talenten kunnen ontwikkelen, plezier hebben en zich goed kunnen voorbereiden op de toekomst.

Nu is de zorg voor de jeugd enorm versnipperd met alle daarbij behorende negatieve met soms dramatische gevolgen. Preventie, vrijblijvendheid voorbij, diversiteit en samen aan de slag zijn sleutelwoorden. De minister werkt nu samen met de ministeries van Justitie en Volksgezondheid om dit doel te bereiken.

De vele professionals en instituties zoals maatschappelijk werk, JGZ/CJG, Jeugdzorg, OGGZ voor Jeugd, huisarts, politie, onderwijs, maatschappelijke opvang, behandelcentra, Lokaal, gemeente, provincie, het Rijk, AMK, verzekeraars, WMO, AWBZ, Justitiële instellingen, etc. zijn betrokken.

Pilots zijn gestart over samenwerking op lokaal, provinciaal en landelijk niveau te verwezenlijken. De lokale verwijsindex zal worden gekoppeld aan de landelijke zodat bij verhuizing de lijn behouden blijft. Vraag bij dit alles is of de financiering moet worden gebundeld of juist niet.

Werkwijze:

Sleutelwoorden bij de aanpak zijn: regie, coördinatie en sluitende afspraken maken. De gemeente krijgt de regie over wonen, werk, zorg, onderwijs, etc. Professionals en andere betrokkenen zullen op het moment dat de basisveiligheid van het kind niet of niet voldoende wordt gegarandeerd onmiddellijk moeten escaleren naar de hoogste verantwoordelijke; het college van burgemeester en wethouders.

Outreaching werken lijkt een belangrijk instrument te worden.

De focus zal moeten liggen op de uitvoering en niet op de gebureaucratiseerde loketten.

Cruciaal in dit verhaal is dat steeds de juiste diagnose van de tekorten of het probleem wordt gesteld. De wettelijk verplichte meldcode vermoedens kindermishandeling en huiselijk geweld kan daarbij een essentieel onderdeel vormen.

Bij dit alles stelde mevrouw Jonkers zich een aantal vragen:

- Hoe behoud je een lage drempel?
- Hoe kunnen alle uitvoerende taken van de verzekeringen worden geïntegreerd?
- Kan in de voorzieningen voor de jeugd het concurrentiemodel, verplicht volgens de Europese regelgeving, worden toegepast?

De workshop

In vier groepen werd uiteen gegaan en men kreeg de volgende vragen mee.

- Moet er een apart systeem zijn voor OGGZ-achtige activiteiten voor jeugd: jeugdzorg en bemoeizorg, anders dan voor OGGZ voor volwassenen?
- Hoe kan de Jeugdzorg aangesloten worden op de OGGZ, hoe zorg je dat er geen lacunes zijn in het aanbod en dat bemoeizorg in samenhang gebeurt?
- Hoe is de rol van alle verschillende stuurders op elkaar aan te passen?
- Wat is de rol van de PH professional zoals de sociaal geneeskundige of MPH'er?

De groepen waren het er over eens dat OGGZ voor jeugd in essentie niet verschilt van OGGZ voor volwassenen. Alleen de kluwe van zorg en de voorzieningen zijn anders.

De conclusie werd getrokken dat regie en verantwoording durven/moeten nemen noodzakelijk zijn voor zowel uitvoerders als directies, bestuurders en politici.

Waarde werd gehecht aan inter-professionele zaken als kwaliteit, dienstverlening en scholing. Succesfactoren evalueren en verspreiden is wenselijk.

Ga met je voeten in de klei staan en kijk op micro niveau, dus het gezin, als onlosmakelijk onderdeel van professioneel werken. Directies moeten dit ondersteunen.

Bestuur en politiek moeten hun verantwoording nemen en signalen uitwerken zodat duidelijk is welke de maatschappelijke en welke de gezondheidsaspecten zijn.

OGGZ zou onderdeel moeten zijn van de Jeugdgezondheidszorg.

Uit de praktijk:

Aart Schoenmaker, veldregisseur in Rotterdam rapporteerde bij zijn inleiding uit de dagelijkse praktijk. Hij is in Rotterdam eindverantwoordelijk voor de werking van de keten van zorg voor de jeugd en heeft het mandaat van het college van B&W.

Wij leven in een samenleving waar “het kind” een grotere impact op ons heeft dan die van de oudere medemens. Velen proberen vanuit een individuele positie, zonder te schakelen naar dwarsverbanden, iets of niets te doen aan een gesignaleerde zorgsituatie. Ook in Rotterdam was er een enorme versnippering in de zorg voor het kind.

Zijn ervaring heeft hem geleerd dat bestuurders en professionals iets moeten willen doen en hun verantwoording nemen. In de samenwerking tussen bemoeizorg, politie, justitie, gezondheidszorg, etc. staat hij een persoonsgerichte aanpak voor.

Met behulp van professionals en het netwerk van voorzieningen is het mogelijk de belangen van het kind veilig te stellen. Hij werkt met het piramide model. Aan de basis staan de werkers die de dagelijkse begeleiding verzorgen. Aan de top staan de directies en het college van B&W.

Sleutelwoorden zijn: ketens en samenwerking.

- Eén kind
- Eén gezin
- Eén plan
- Eén baas

Kaders waarin nu wordt gewerkt zijn vanwege hun complexiteit veelal te star. Je moet durf tonen en mensen in de juiste positie brengen om te kunnen handelen.

Opmerkingen en vragen

De groepen formuleerden nog enkele opmerkingen en vragen.

- De WMO is niet afdoende instrument.
- De follow-up na het 18^e of 23^e jaar ontbreekt.
- Verander niet elke paar jaar de organisaties.
- Welk percentage van de kinderen zijn we bereid te redden? Hoeveel geld willen we daar beschikbaar voor stellen? Durft de politiek zich daarover uit te spreken?

Tot slot

OGGZ voor jeugd is een van de vele schakels in de keten van zorg. De gemeente is verantwoordelijk voor de toepassing van en toegankelijkheid tot deze zorg.

In de groepen was men er van overtuigd dat sociaalgeneskundigen en MPH'ers een rol kunnen spelen bij de beheersing en het veiligstellen van preventie en zorg aan kinderen.

De behandeling van het thema OGGZ en jeugd werd door de deelnemers leerzaam en nuttig bevonden.

De voorzitter dankte de gastgever, de inleiders en deelnemers voor hun inbreng en sloot de bijeenkomst.